

PRAVNA SIGURNOST U PROVOĐENJU INSOLVENCIJSKIH POSTUPAKA U BOSNI I HERCEGOVINI KROZ PARADIGMU SISTEMA DRŽAVNE POMOĆI

Dr. sci Melvedin Jašarević, email: e-mail: melvedinjas@hotmail.com

Prof.dr Hajriz Bećirović, email: hajrizbecirovic@gmail.com

Internacionalni univerzitet u Goraždu

Sažetak: U Bosni i Hercegovini, odnosno njenim entitetima (FBiH i RS) i Brčko Distriktu, u procesu tranzicije privrede, donešeni su moderni stečajni zakoni prilagođeni tržišnim uslovima poslovanja, a koji opet različito uređuju pojedine pravne institute. Pored toga što neki pravni instituti u kontekstu stečajnog prava nisu dovoljno rasvijetljeni niti su u praksi dovoljno zastupljeni, u ovom radu smo postavili dodatno pitanje, na koji način se država može eksponirati u ovom postupku? Cilj nam je da utvrdimo da li je stečajnim zakonom predviđena mogućnost operativnog ili regulativnog angažmana države ili je to uređeno posebnim pravnim propisom? Indikativno je i pitanje dopuštenosti učešća države u stečaju ali u kontekstu postizanja pravne sigurnosti? U postupku stečajne reorganizacije moguće je u planu reorganizacije projicirati određene mjere u cilju oporavka dužnika. Međutim, ako se dioničari i povjerioci dužnika ne sporazumiju na način da spriječe nestanak privrednog subjekta sa tržišta, kojim mehanizmima to mogu postići institucije države, odnosno koji su motivi državnih institucija da prihvate ovu mogućnost. Čak i onda ako je to moguće postavlja se pitanje na koji način bi se mogla vršiti selekcija onih privrednih subjekata koji su dospjeli u stečaj, a koje je „društveno opravdano“ održati u privrednom životu jedne zemlje? Da li bi to značilo da su neki privredni subjekti u povlaštenom položaju u odnosu na druge? U tom kontekstu u ovom radu ćemo dati odgovor na naprijed navedena pitanja.

Ključne riječi: Bosna i Hercegovina, stečaj, reorganizacija, sistem državne pomoći, pravna sigurnost;

LEGAL CERTAINTY IN IMPLEMENTATION INSOLVENCY PROCEEDINGS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA THROUGH THE PARADIGM OF THE STATE AID SYSTEM

Abstract: In Bosnia and Herzegovina, and in entities of her (FBiH and RS) and Brcko District, in the process of economic transition, modern bankruptcy laws have been adopted, and they are adapted to market conditions of business, which again regulate different legal institutes.

In addition to the fact that some legal institutes in the context of bankruptcy law are not sufficiently illuminated or sufficiently represented in practice, in this paper we have raised an additional question, how can the state be exposed in this procedure? Purpose of this work is to determine whether bankruptcy law provides for the possibility of operational or regulatory involvement of the state or is it governed by a specific legal regulation? Is the question of admissibility of state participation in the context of achieving legal certainty also indicative? In the course of the bankruptcy reorganization procedure, it is possible to project certain measures in the reorganization plan in order to recover the debtor. However, if the shareholders and creditors of the debtors do not agree in a way to prevent the disappearance of the business entity from the market, what mechanisms can be achieved by the institutions of the state, or what are the motives of the state institutions to accept this possibility. Even if this is possible, the question arises as how do that selection of those business entities who have gone bankrupt

and they are “socially justified” could be maintained in the economic life of that country? Would this mean that some business entities are in a privileged position over others? In this context, in this paper we will to answer the questions above.

Keywords: Bosnia and Herzegovina, bankruptcy, reorganization, state aid system, legal certainty

1. Uvod

U najkraćem shvatanju, pravna sigurnost podrazumjeva načelo zabrane napuštanja prava jer i zakonitost i primjena pravnih propisa predstavljaju osnov, odnosno sredstvo kojim se postiže pravna sigurnost u određenoj zemlji.¹⁹⁶ U tom kontekstu, mi smo u ovom radu postavili pitanja mogućeg učešća države u insolventijskim postupcima, odnosno u toku postupka reorganizacije stečajnog dužnika. Naime, jedna od uloga države je da ona štiti privatnu svojinu, da stvara pravni okvir koji će omogućiti slobodu ugovaranja i slobodan promet roba, i predstavljati garant poslovnih aranžmana preduzetnika. Navedeno shvatanje o pozicioniranju države na tržištu se vremenom postupno mijenja.¹⁹⁷ S obzirom da nema vječitih pravnih i ekonomskih zakonitosti, država se u modernom poimanju njene funkcije eksponira u operativnom i regulativnom smislu. Naš zakonodavac, odnosno Zakoni o stečaju,¹⁹⁸ stečaj i uslove za njegovo pokretanje povezuju sa stečajnim razlozima. U tom kontekstu, kada su ispunjeni stečajni razlozi¹⁹⁹ nad privrednim subjektom može se provesti stečajni postupak ili će se primjeniti odnosno predložiti plan reorganizacije kojim će se ponuditi eventualni oporavak stečajnog dužnika. Tada je moguće u planu projicirati mjere²⁰⁰ kojima će se privredni subjekt moći oporaviti. Takav plan kada se usvoji smatra se izvršnom ispravom za strane u postupku. Dvije su stečajnim zakonom dopuštene mjere u postupku reorganizacije, gdje država može da se eksponira u postupku stečaja, a one su pretvaranje potraživanja u uloge i izdavanje dionica.

¹⁹⁶ Više o tome: V. Miličić, *Opća teorija prava i države*, VII. izm. i dop. izd., Zagreb, 2008., str. 125.

¹⁹⁷ Više o tome: E. Rizvanović, *Mjere državne pomoći unutar Evropske unije kao oblik intervencije države na tržištu*, Tranzicija, 2007. str. 95 - 108.

¹⁹⁸ Zakon o stečajnom postupku FBiH („Službene novine Federacije BiH”, broj 29/03, 32/04, 42/06, 52/18), Zakon o stečaju Republike srpske („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 16/16), Zakon o stečaju, prinudnom poravnanju i likvidaciji u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Distrikta Brčko”, br. 1/02.) Ovdje je značajno pomenuti da su stečajni zakoni FBiH i RS doneseni po uzoru na njemački stečajni zakon (Njemački stečajni zakon *Insolvenzordnung*, Bundesgesetzblatt II, 5. 10. 1994.), dok je zakon o prinudnom poravnanju stečaju i likvidaciji BD donešen po uzoru na slovenačko stečajno zakonodavstvo, pa se umnogome međusobno razlikuju, ali pošto se ne bavimo komparativno - pravnom analizom nećemo izdvajati međusobne uzajamnosti i razlike. Više o tome: M. Jašarević, *Statusne promjene u reorganizaciji stečajnog dužnika*, doktorska disertacija, Pravni fakultet Univerziteta Istočno Sarajevo, 2019.

¹⁹⁹ Prezaduženost postoji kada je imovina dužnika manja od njegovih obaveza, dok je insolventnost dužnikova nesposobnost za plaćanje u određenom vremenskom periodu. Izvor: R. Goode, *Principles of Corporate Insolvency Law*, London, 2011, str. 113. U pogledu rokova u smislu određivanja insolventnosti u zakonodavstvima entiteta i BD se razlikuju, pa bi ih valjalo ujednačiti.

²⁰⁰ Reorganizacija u suštini podrazumjeva set mjera koje se mogu poduzeti u postupku. One mogu biti finansijske što podrazumjeva dokapitalizaciju od strane postojećih ili novih članova društva, sasvim novim kreditiranjem, prikupljanjem novčanog kapitala, emisijom hartija od vrijednosti, konverzija postojećih potraživanja u dionice ili udjele, otpisivanje dijela dugova i produženje roka otplate. Mjere koje su organizacionog karaktera su sprovođenje statusnih promjena (spajanje, pripajanje ili podjela) sa ciljem izdvajanja dijelova privrednog društva koji su sposobni da profitabilno posluju i njihovo pravno osamostaljivanje ili pripajanje nekom drugom privrednom društvu, promjena unutrašnje organizacije poslovanja. Upravljačke - smjenjivanje postojeće uprave i stavljanje društva pod prinudnu upravu ili imenovanje nove uprave i tehničko-tehnološke, što znači uvođenje novih proizvoda i novih tehnologija u proces proizvodnje ili pružanja usluga i sl. Izvor: D. Marković- Bajalović, *Privredne organizacije*, Pravni fakultet u Istočnom Sarajevu, 2005, str. 448.

Druge zakonske mjere mogu podrazumijevati učešće državnih institucija ali u kontekstu davanja određenih saglasnosti na predloženu mjeru u okviru postupka reorganizacije stečajnog dužnika. U suštini, plan reorganizacije morao bi u pravnom smislu biti dopušten, a u ekonomskom, moguć i provodljiv. U suprotnom, ne možemo smatrati da će se primijeniti postupak reorganizacije stečajnog dužnika. Međutim, ovdje postoji izuzetak a to je da država kroz sistem državne pomoći može da učestvuje u restrukturiranju dužnika koji je zapao u poslovne poteškoće. To je prema našem mišljenju treća mogućnost oporavka dužnika kroz učešće državnih tijela, a navedeno je predviđeno zakonom o sistemu državne pomoći.²⁰¹ Međutim, postavlja se pitanje kada i u kojem obimu će se država eksponirati i da li sistem državne pomoći u smislu oporavka dužnika stečajnog dužnika stvara pravnu sigurnost? Pored toga, postavlja se pitanje narušavanja tržišne konkurencije kroz ovaj postupak i to za one subjekte koji nisu obuhvaćene državnom pomoći a nalaze se u istoj ili sličnoj pravno-ekonomskoj situaciji? Prije nego odgovorimo na ovo pitanje, prethodno ćemo objasniti pomenute dvije stečajnim zakonom predviđene mjere.

2. Pretvaranje potraživanja u uloge

Pravni i ekonomski razlozi eksponiranja države mogu biti različite prirode. Pravni razlozi su postizanje pravne sigurnosti, odnosno zakonitosti u društvu, dok su ekonomski motivisani održavanju subjekta na tržištu kako bi se sačuvala radna mjesta u stečajnom dužniku, bar u onoj mjeri koliko je to moguće, odnosno ekonomski opravdano. Prva stečajnim zakonom dopuštena mjera, odnosno mogućnosti u kojoj država može biti na neki način eksponirana u postupku je pretvaranje potraživanja u uloge.²⁰² Važan cilj primjene mjere pretvaranja potraživanja u uloge je poboljšanje bilance, smanjenje zaduženosti, što je povezano s jačanjem boniteta i kreditne sposobnosti društva.²⁰³ Međutim, provođenjem ove mjere se ne radi o novčanom namirenju povjerilaca, nego o ustupanju dotadašnjih prava dioničara povjeriocima putem stečajnog plana. Naše mišljenje je da u primjeni navedene mjere u planu dolaze i doplate u novcu kako bi se povećao kapital dužnika. Zapravo, primjenom mjere pretvaranja potraživanja u uloge može se reći da je suština stečajnog plana u tome da se obezbijedi uslovi za dugoročan i održiv razvoj stečajnog dužnika ustupanjem vlasničkih prava.²⁰⁴ Napominjemo, ako bi se ova mjera primjenila bez obzira na promjenu u pravima i obavezama drugih učesnika u postupku, dužnik ima korist, jer se na ovaj način spašava na način da opstaje u privrednom života zemlje.²⁰⁵ S obzirom da dužnik uslovno ne povećava imovinu u ovom postupku nego se oslobađa obaveza ili ih smanjuje, valja napomenuti da se njegova ekonomska snaga na taj način bitnije ne mijenja, odnosno dužnik ne gasi, nego nastavlja sa svojim radom uz smanjenje obaveza. Dioničari gube prava vlasničkih udjela jer na njihovo mjesto dolaze dosadašnji povjerioci. Ne treba zaboraviti da se oslobađaju i obaveza ili ih značajno reduciraju. U ovom postupku nema prisile, nego svi učesnici kroz princip slobodne autonomije volje odlučuju o ovoj mjeri, zbog čega smatramo da je ona pogodno sredstvo u smislu budućeg oporavka dužnika. Ukoliko bi se država javila u određenom isplatnom redu u svojstvu povjerioca to bi značilo da bi na mjesto dotadašnjih dioničara dobila dio vlasničkih udjela srazmjerno dužničko-povjerilačkom odnosu. U planu reorganizacije se može odstupiti od postupka namirenja povjerilaca shodno stečajnom

²⁰¹ *Zakon o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini*, (Sl. glasnik BiH", br. 10. 2012).

²⁰² Čl. 142. ZoSP FBiH i čl 202. ZoS RS

²⁰³ N. Šimunec, *Unos novčane tražbine u kapital društva, Računovodstvo, revizija i financije*, 2017. str. 188.

²⁰⁴ V. Radović, *Stečajno pravo*, 2017. str. 206.

²⁰⁵ M. Jašarević, *Pretvaranje potraživanja u uloge*, Zbornik radova Etika Bosne i Hercegovine, Goražde, 2019.

isplatnom redu, pa je dopušteno drugačije urediti međusobne odnose što legitimira i samo predlaganja ove mjere u planu reorganizacije. Na ovaj način uloga države i njen angažman je operativan, ali treba razumijevati činjenicu da će se ona pojavljivati u svojstvu povjerioca, shodno stečajnom isplatnom redu ili bolje rečeno shodno stečajnom planu. Dolazi u obzir i kombinacija sa nekom drugom zakonom dopuštenom mjerom jer se one međusobno ne isključuju, nego se druge mjere mogu koristiti komplementarno sa mjerom pretvaranja potraživanja u uloge.

3. Učešće državnih institucija u postupku izdavanja dionica

Sljedeća mjera koju je moguće poduzeti u postupku oporavka stečajnog dužnika na način da se država involvira u sam insolventni/stečajni postupak je izdavanje novih dionica.²⁰⁶ Ovo znači da se u privrednom subjektu pojavljuju novi dioničari (ili postojeći dioničari stječu veći broj dionica). U tom kontekstu je neophodno donijeti odgovarajuću odluku kojom će se urediti izdavanje novih dionica, a samim tim i odnos između sticalaca dionica. Ova mjera se može koristiti ako njena primjena predstavlja interes povjerilaca i dužnika. Promet vrijednosnih papira je slobodan. Promet vrijednosnih papira može biti ograničen zakonom ili općim aktom Komisije za hartije od vrijednosti, s tim da promet može ograničiti i emitent u slučajevima predviđenim zakonom i vlasnik vrijednosnog papira u korist trećeg lica.²⁰⁷ Uloga i značaj Komisije se ogleda u tom da ona kao pravno lice u suštini prati provedbu pravnih propisa, odnosno zakonitosti i na taj način štiti pravnu sigurnost u prometu hartija od vrijednosti, odnosno dionica. Ona je u kontekstu zakonskih mogućnosti koje joj pripadaju dužna da analizira i provjerava dokumentaciju koja se odnosi na poslovanje privrednih subjekata. Kada privredni subjekt izdaje nove dionice bilo da je solventan ili ih zamjenjuje ako se nalazi u stečaju²⁰⁸ nadležnost Komisije je da tako izdate dionice odobrava i nadzire. Izdavanjem novih dionica dolazi do povećanja kapitala dužnika.²⁰⁹ Dioničar ima pravo prodati ili po drugom osnovu svoje dionice prenijeti drugom licu²¹⁰ Odlukom o emisiji novih dionica uređuje se prava i obaveze kupaca dionica, zavisno od klase dionica koje se emituju. Ova mjera se može koristiti samo onda ako njena primjena predstavlja interes povjerilaca i dužnika. U postupku prijenosa manjinskih dioničara potrebno je izraditi obavijest o prijenosu tih dionica. Potrebno je naglasiti da dioničko društvo koje je zatvorenog tipa nema zakonsku mogućnost da ograniči prijenos dionica na treća lica.

²⁰⁶ Dionica je vlasnički vrijednosni papir kojeg emitira dioničko ili drugo društvo, u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje osnivanje, poslovanje, upravljanje i prestanak privrednih društava i odredbama Zakona. Vidi: Zakon o tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ broj 85/08, 109/12)

²⁰⁷ Čl. 10 Zakon o komisiji za vrijednosne papire („Sl. novine FBiH“, br. 39/1998, 36/1999, 33/2004, 92/2013 - i 6/2017)

²⁰⁸ Međutim, stečaj se ne može pokrenuti protiv svih subjekata, odnosno, ne može se pokrenuti nad imovinom FBiH, općine, grada, te javnih fondova koji se u cjelosti ili djelimično finansiraju iz budžeta. Čl. 5. st. 2. ZoSP FBiH,

²⁰⁹ Vidi čl. 199. FBiH. Primjera radi, kod postupka statusnih promjena, društvo sticalac povećava osnovni kapital istovremeno sa upisom spajanja uz pripajanje i registruje ovo povećanje po osnovu spajanja uz pripajanje osnovnog kapitala društva sticaoca. Društvo sticalac, dionice koje daje dioničarima društva prestalog pripajanjem upisuje u Centralni registar na ime dioničara tih društava. Vidi: Čl. 390. ZoPD RS. U tom kontekstu važno je istaknuti da u ovom postupku mogu da učestvuju i državni organi na način da jedan od društava prethodnika ili sljedbenika učestvuje u proceduri.

²¹⁰ Primjera radi kod prodaje dužnika kao pravnog lica radi se o prijenosu udjela ili dionica u pravnom licu sa ranijeg vlasnika na novog. Kao što smo već rekli, prodaje se dužnik kao objekt stečajne mase, a ni u kom slučaju se ne radi o prometu pravnog subjektiviteta.

4. Sistem državne pomoći stečajnim dužnicima

Bilo da se privredni subjekt koji je dospjeo u stečaj opredjeli za gašenje ili odabere put reorganizacije to će svakako u zemlji proizvesti određene implikacije na privredu. Naime, društveni interes nije da se određeni privredni subjekt nad kojim su utvrđeni stečajni razlozi ugasi. U tom kontekstu, na temelju vlastitih iskustava, države Evropske Unije su donijeli adekvatne propise kojima reguliraju sistem državne pomoći. Razlog za to je napušteni liberalni koncept shvatanja tržišne ekonomije, na način da se država počela eksponirati putem intervencionističkih načina operativno i regulativno. U BiH, do donošenja Zakona o sistemu državne pomoći²¹¹ funkcije države su u potpunosti bile minorne. Između suda i stečajnog dužnika teško je bilo naći interesanta da, konkretnim mjerama pokuša pomoći nastavak poslovanja stečajnog dužnika, a time i da kontribuirao ostvarenje socijalnih i ekonomskih ciljeva.²¹² U tom kontekstu, pravna rješenja u Bosni i Hercegovini su poboljšana donošenjem navedenog zakona koji reguliše ovu kompleksnu pravnu materiju.²¹³ Ovaj propis reguliše i određuje uvjete za dodjelu, kontrolu dodjele i korištenja, odobravanje i povrat nezakonito dodijeljene državne pomoći, popis državne pomoći i izvještavanje o državnoj pomoći, s ciljem uspostavljanja i osiguranja konkurentnih tržišnih uslova kao i izvršavanja preuzetih obaveza po zaključenim međunarodnim ugovorima koji sadrže odredbe o državnoj pomoći.²¹⁴ U smislu navedenog pravnog propisa, pomoć za restrukturiranje je finansijska pomoć usmjerena na restrukturiranje aktivnosti privrednog subjekta i osiguranje njegove dugoročne održivosti u razumnom vremenskom periodu i ima ulogu da se pomogne privrednim subjektima u svrhu njihovog restrukturiranja.²¹⁵ Na ovaj način se država involvira u smislu finansijske pomoći privrednim subjektima kojima je to neophodno. To znači da će privredni subjekti koji su dospjeli u stečaj moći biti predmetom finansijske pomoći. Smatramo da je zakonodavac u tom kontekstu mislio na finansijsku pomoć za one privredne subjekte koji su od javnog interesa da opstanu u privrednom životu jedne zemlje. Sa druge strane, stečajni zakoni su bili, a možemo konstatovati, i ostali nedorečeni, jer ne sadrže odredbe u smislu aktivnijeg učešća države u ovoj proceduri. Sa druge strane, smatramo da je Zakon o državnoj pomoći efikasno sredstvo kojim se privredni subjekti koji su zapali u poteškoće ili ispunjavaju stečajne razloge mogu sačuvati. Navedeni pravni propis ima i socijalnu ulogu ali je i pogodan mehanizam borbe protiv narušavanja tržišne konkurencije. Za naprijed navedeno podlogu nalazimo u činjenici da se u godišnjim izvještajima Vijeća za državnu pomoć ističe da je opredjeljenost da se pomogne subjektima koji ostvaruju neki vid ekonomskog gubitka.²¹⁶ Smatramo da je ovaj oblik involviranja države pogodan koncept kojim se privredni subjekti mogu sačuvati na tržištu.²¹⁷

5. Zaključna razmatranja

Kako smo prethodno i naveli, tri su mogućnosti u kojima se država može eksponirati u insolventijskim postupcima. Naravno, ne ulazeći u druge pravne radnje kada su u pitanju insolventijski postupci i druge pravno dopuštene mjere povezane sa ovim institutom, više je

²¹¹ "Službeni glasnik BiH", broj 10/12.

²¹² E. Rizvanović, *Stečajni plan i pozicija države*, Pravna riječ, Banja Luka, 2008. str. 57.

²¹³ Određeni autori su isticali potrebu donošenja Zakona o sistemu državne pomoći još mnogo ranije nego što je isti usvojen 2012. godine. Vidi. E. Rizvanović, *ibid.op.cit.* str. 69.

²¹⁴ *Ibid.*

²¹⁵ Vidi: čl. 2. Zakona o državnoj pomoći BiH

²¹⁶ Godišnji izvještaj Vijeća za 2017. godinu. Dostupno na: <http://www.szdp.gov.ba/?lang=bs>

²¹⁷ Primjera radi horizontalna državna pomoć je u 2017. godini privrednim subjektima u svrhu njihovog restrukturiranja i sanacije dodijeljena u iznosu od 22.343.200 KM, *Ibid.op.cit.*

nego jasno da je sistem državne pomoći jedan od najeklektnijih primjera kojima država može učestvovati u pružanju pomoći stečajnim dužnicima. Da bi u tom kontekstu i uzela učešće neophodno je da se ne narušava zdrava tržišna konkurencija odnosno da se ne poremete tržišni uslovi poslovanja, što bi bilo direktno u suprotnosti sa zakonima o konkurenciji. Međutim, ako se želi očuvati na tržištu određeni privredni subjekt onda je evidentno da je to javni interes. U suštini, javni interes odražava pravnu sigurnost i obrnuto. Naime, posebno se može posmatrati državna pomoć koja se tiče npr. umanjenje poreza, odnosno tzv. poreskih olakšica od finansijske pomoći u insolventijskim postupcima. Uz uvažavanje pravila u pogledu državne pomoći privrednim subjektima dospjelim u stečaj, oni se označavaju kao subjekti podobni za ovaj vid pomoći. U tom kontekstu u potpunosti je dozvoljeno da država pruži određenu finansijsku pomoć subjektu dospjelim u stečaj u toku pripremanja plana reorganizacije. Znači, da se kroz sam postupak reorganizacije stečajnog dužnika u određenom kontekstu država involvira. Kako možemo vidjeti, davaoci državne pomoći, u smislu zakona su: Bosna i Hercegovina, Federacija BiH, Republika Srpska, Brčko Distrikt BiH, kantonalne, gradske i općinske uprave putem ovlaštenih pravnih lica, te svako pravno lice koje dodjeljuje ili upravlja državnom pomoći.²¹⁸ Pomoć koju država pruža a pri tom se dovodi na tržištu u odnosu na druge pravne subjekte u povoljniji položaj je zabranjena. Ukoliko se utvrdi da je nezakonito dodjeljena državna pomoć ona se mora vratiti. Odluku o tom će donijeti Vijeće koje ima kompetencije u pogledu dodjele sredstava. Na kraju ističemo da bi sukladno prethodnim opservacijama valjalo pristupiti jačanju jednog pravednijeg državnog sistema, na temelju kojeg bi podlogu za rad i status u pogledu državne pomoći imali svi organi i učesnici u stečajnom postupku. Stečaj ne bi trebao biti okvir za malverzacije i nezakonitosti, nego naprotiv realna opcija u kome će se dužnik sukladno svojim mogućnostima oporaviti ili ugasiti. U tom smislu je zakon o sistemu državne pomoći dobrodošao u kontekstu jačanja pravednijeg pravnog okvira u provođenju insolventijskih postupaka. Na kraju ističemo da se stečaj ne mora uvijek doživljavati kao „smrt“ privrednog subjekta i da se percepcija javnosti u razumjevanju ovog instituta postupno mora mijenjati, jer on može biti prilika da se subjekt u stečaju primjenom navedenih mjera sačuva. Svakako je prijedlog zakonodavcu da se u stečajni zakon ugrade odredbe koje upućuju na zakon o sistemu državne pomoći. Na taj način bi se otklonile pravne praznine u postojećim stečajnim zakonima i omogućilo stečajnom dužniku da izaber put kojim će krenuti u postupku eventualnog svoga oporavka. Na taj način se postiže pravna sigurnost i otklanjaju manjkavosti i nedostaci u postojećim pravnim propisima. Sa obzirom da je institut državne pomoći poznat i u zemljama članicama EU onda je to dodatni motiv za naprijed navedeno.

6. Literatura

- [1] D. Marković - Bajalović, *Privredne organizacije*, Pravni fakultet u Istočnom Sarajevu, 2005,
- [2] E. Rizvanović, *Mjere državne pomoći unutar Evropske unije kao oblik intervencije države na tržištu*, Tranzicija, 2007.
- [3] E. Rizvanović, *Stečajni plan i pozicija države*, Pravna riječ, Banja Luka, 2008.
- [4] M. Jašarević, *Statusne promjene u reorganizaciji stečajnog dužnika*, doktorska disertacija, Pravni fakultet Univerziteta Istočno Sarajevo, 2019.
- [5] M. Jašarević, *Pretvaranje potraživanja u uloge*, Zbornik radova Etika Bosne i Hercegovine, Goražde, 2019.

²¹⁸ Čl. 3. Zakona o državnoj pomoći BiH

- [6] N. Šimunec, *Unos novčane tražbine u kapital društva*, Računovodstvo, revizija i financije, 2017.
- [7] R. Goode, *Principles of Corporate Insolvency Law*, London, 2011,
- [8] V. Radović, *Stečajno pravo*, Beograd, 2017.
- [9] V. Miličić, *Opća teorija prava i države*, VII. izm. i dop. izd., Zagreb, 2008.,
- [10] Zakon o stečajnom postupku FBiH („Službene novine Federacije BiH”, broj 29/03, 32/04, 42/06, 52/18),
- [11] Zakon o stečaju Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 16/16),
- [12] Zakon o stečaju, prinudnom poravnanju i likvidaciji u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik Distrikta Brčko”, br. 1/02.)
- [13] Zakon o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini, (Sl. glasnik BiH”, br. 10. 2012).
- [14] Zakon o komisiji za vrijednosne papire (“Sl. novine FBiH”, br. 39/1998, 36/1999, 33/2004, 92/2013 - i 6/2017)
- [15] Zakon o tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ broj 85/08, 109/12)
- [16] Njemački stečajni zakon *Insolvenzordnung*, Bundesgesetzblatt II, 5. 10. 1994.),
- [17] <http://www.szdp.gov.ba/?lang=bs>

